

hil obstant, tum quia de veris Beneficiis loquuntur, tum etiam quia in calu nostro dispensatio est, de qua dictum.

CAPVT IV.

An Religiosi Indorum Parochi ad examen ab Ordinario faciendum teneantur.

Examini necessitas.

Nisi de sufficiencia constat.

Rec obliato Regiam Schemula.

Quiniam Examinaores sufficiant.

26 D Vrus est hic fermo, sed necessario deorandus ab iis, qui vel zelo saluti Indorum munus Parochiale suscipiunt, vel propria utilitatis intuitu: cum enim amatur, ut est preclara Dni Bernardi sententia, aut non laboratur, aut labor amatur. Est illud ad predicta consequens: si enim approbandi ab Episcopis, de eorum est sufficiencia sufficiens etiam necessario iudicium efformandum: unde si alius de illa non constat, per examen notitia comparanda. Si inquam alias non constet: constare enim potest, & ita examini obligatio cessabit, non obstante Decreto Concilij Tridentini Sessioe 24. Cap. 18. de Reformat. quia ad formam illam non tenentur Regulares in Beneficiis, quæ ipsi conferri consueverunt, prout est à Congregatione Cardinalium declaratum, sic referente Gonzalez ad Regulam 8. Cancellarie. Glos. 6. num. 162. & Nicolao Garcia de Beneficijs Parte 9. Cap. 2. num. 197. & seq. Pro quo & faciunt quæ circa hoc tradunt Doctores adducti à Dom. Solorzano Lib. 3. Cap. 6. num. 20. & seqq. Sicut enim non est obligatio totius formulæ observandæ, ita neque alicuius eius partis, circa quam nihil est specialius declaratum. Et quemadmodum in approbandis Confessarijs examen requiritur; addit tamen Aliis idoneis iudicatur, ita & in præfenti intelligendum. Neque obstat Schemula Regia Ann. 1634. de qua Dom. Solorzano Cap. 17. num. 14 in qua sic dicitur: y para ser Curas los dichos Religiosos, aunque sean Superiores de las Casas, o Conuentos, donde moran y habitan, y son como Cabezeras de las dichas Dotrinas, deben, y han de ser examinados por los Obispos y Ordinarios Seculares, y por sus examinadores en el distrito de las dichas Dotrinas. Pnes ninguno puede cuydar de esta ocupacion Christianamente sin licencia suya. Y en el idioma tambien lo deben ser, por la persona, que se disputa para esta ensenanza. Sic ibi. Non inquam obstat, quia totum id debet intelligi secundum Canonicas dispositiones: neque enim Reges nostri Pissimi & Religiosissimi addere in rebus huiusmodi obligationes intendunt, quæ ad Superiorem potestatem spectant, sed eorum, quæ disposita sunt, executionem vrgere. Cum ergo Religiosi ad dictam formam seruandam non sint à Concilio obligati, neque ratione Regij rescripti existimandum est obligationis aliquod accreuisse. Vnde neque cum examinandi illi sunt, necessarium est vt illud per Examinatores Synodales fiat, sed vel per Episcopum ipsum, aut per alios sibi bene vilos. Sicut neque per magistrum Indici idiomatis, quia & in hoc esse sufficiens notitia sine examine potest: & vt habenda per illud sit, alij esse Examinatores possunt, quibus non minus confidere Ordinarius queat: immò si ipse Indici idiomatis gnarus sit,

vt sunt aliqui, nullus eo melius rem istam poterit explorare. Et similiter exponendum est, quod habetur in alia Schemula Ann. 1603. Die 14. Nouembris, de qua citatus Auctor Cap. isto 17. num. 13. vbi tamen de Examinatoribus nihil sed tantum Sin ser primero examinado y aprobado por el Pralado de aquella Diocesi, asi en quanto a la suficiencia, como en la lengua &c. Vt autem ea, quæ ad hoc spectant plenius habeantur,

27 Dico primò. Religiosi, qui sine approbatione Episcopi in administrationem Parochialem se ingerunt, mortaliter peccant. Probatur. Quia in re grauissima Pontificis & Patroni mandata transgrediuntur, & iura Episcopalia violent.

Dico secundo. Præfati nequeunt emolumenta Beneficij percipere, & si percipiant, ad restitutionem tenentur, faciendam Ecclesiæ, iis exceptis, quæ pro alimentis consumpta, & possunt aequaliter eorum labori respondere. Dixi aequaliter, quia non debet fieri similis computatio cum iis, quæ legitimo Parocho tribuuntur: illi enim, qui sine approbatione administrant, multo minus tribuendum est, quia est quasi vltioneus venditor, cuius merces vilescunt, ita enim & huius vilescit labor pro dimidia parte, vt multi circa prædictos affirmant.

28. Dico tertio. Semel examinatus pro vna Parochia, si ad aliam transeat, debet examinari, si in alio Episcopatu, aut alterius linguæ sit. Sic deciditur in Regia Schemula citata Ann. 1634. Habet autem eandem limitationem, Nisi alius idoneus iudicetur, propter dicta. num. 26.

29 Dico quarto. Quando in eodem Episcopatu Religiosus ad Parochiam diuersæ linguæ transit, non debet nisi circa illam examinari. Probatur ex præfata Schemula, in qua sic dicitur: Los examinados y aprobados vna vez no han de volver a serlo, ni por los propios Arzobispos, y Obispos, ni por sus sucesores. Y esto se ha de entender para el mismo Arzobispado, o Obispado, en que fueren examinados, y en que se les vibiera dado, y diere la aprobacion, como a tales Curas sin limitacion alguna. Mas si sobreviniere causa, que lo pida, o por demeritos en la suficiencia, o falta del idioma, o por suceder, como de Ordinario sucede, que trasende mudar se a pasarse a otra Dotrina, en que aya, o se hable otra lengua, es justo que se examinen, y declaro que pueden y deben ser examinados de nueuo porque ya no se halla en ellos aquella suficiencia, que merecia la primera aprobacion, y asi lo podran hacer y mandar los Arzobispos, o Obispos para quietud de sus conciencias. Hæc ibi. Ex quorum tenore colligitur pro eo tantum examen requiri, cuius sufficiencia primam approbationem non meruit: atqui circa solam linguæ sufficienciam hoc contingit, quia circa illam examen non præcussit: ergo circa alia non est illud adhibendum.

30 Dico quinto. Vt demerita propter defectum sufficienciar, & peritæ in idiomate Indico, ad nouum examen sufficiant, non debent plene probari, sic enim ad examen veniendum non est, cum de insufficientia constet, & ita Schemula non est sic intelligenda. Tunc ergo adhibendum illud, quando rumor talis est, indicia, & quærimonia Indorum, vel aliorum relationes. In re enim tanti momenti prouidere Episcopi spiritali saluti ouium suarum debent, & id præstare, quod diues ille, apud quem villicus diffamatus est, dum

Assertio 1. Peccatum lethale in intrusione.

Assertio 2. De obligatione restitutionis emolumentorum.

Assertio 3. Pro vna Parochia quando repetenda examina.

Assertio 4. Quid in eodem Episcopatu, vbi diuersa est lingua.

Regia Schemula.

Assertio 5. De fine iustificationis nro debere plene probari.

reum accersens dixit: Redde rationem villicationis tua. Luca. 16. num. 1. & 2. Neque enim iniuria aliqua in hoc interuenit, dum sine iuridica probatione ad examen accersitur, quia examen non est grauamen aliquod irreparabile, & in eo, optimè ratione redditâ, Religiosus cumulum meritorum adauget, & famæ suæ dispendium amolitur. Quia verò hæc, quæ contra Indorum Parochos dici possunt, difficilis probationis sunt vt ad examen deueniatur minus multo necessarium est, quàm vt ad inquisitionem iuridicam, iuxta ea, quæ in Iure Canonico disponuntur. Et specialiter in Cap. Qualiter & quando 2. de accusationibus, vbi citatus Euangelij locus adducitur. Iuuat autem, quod in fine citati Capituli habetur, dum sic concludit Innocentius Tertius iuxta Concilium Lateranense: Hunc autem ordinem contra Regulares personas non credimus vsquequaue seruandum, quæ, cum causa requirit, facilius & liberius à suis possunt administrationibus amoueri. Sic ille. Quod quidem in administrationibus, de quibus agimus, maxime verum habet, quæ Religiosorum propria non sunt, & in quibus ingentia damna potest adducere solitudo. Pro quo est Cap. Monachi, de statu Monachorum, in quo sic dicitur: Nec soli inter Seculares homines spiritu alium hostium confictum expectent, Salomone dicente, Væ soli, quia, cum ceciderit, non est qui subleuet eum. Eccles. 4. v. 10. Sic ibi, ex Concilio etiam Lateranensi, vbi ad Parochialem curam respectus habetur; sic enim ibidem præmissum: Nec singuli per villas & oppida, per quasque Parochias ponantur Ecclesias, sed in maiori Conuentu, aut cum aliquibus fratribus manent: nec soli &c. Pro eodem est Cap. Illud 7. quæst. 1. & Cap. In omnibus, 81. dist.

Cap. Monachi, de statu Monachorum.

Assertio 6. Supplentes non inuigere speciali approbatione.

Vacationis tempus no prorogandum.

Concilium Tridentinum quatum concedat.

rum, ita vt commodè prouiso fieri possit: neque ita plurimum, vt præfatus numerus enormiter excedatur. Et ita vltra alios decem dies prorogari non posse, ex Bulla Pij V. & duobus Provincialibus Concilij refert Zerola Parte 1. verb. Zerola. Parochia s. 2. Dub. 3. Sed Indijs, propter distantiam, plus aliquid indulgendum. In quo quidem Episcopi peccare grauiter possunt, dum propter humanos respectus huiusmodi differunt prouisiones.

CAPVT V.

An Prælati Religiosi pro Parochiis Indorum debeant proponere digniores.

32 A Ffirmatiuam sententiam absolute tenet Dom. Solorzano Tomo 2. Lib. 3. Cap. 17. numer. 23. & seqq. pro qua alios adducit, ex quorum generali doctrinâ id sequitur. Sed in speciali pro Indijs refert Fr. Ioannem Baptistam in Animaduersionibus pro Confessarijs Indorum Parte 2. vbi cum Mag. Veracruz concludit, quod cum in Capitulo Prouinciali Definitorium debeat eligere Guardianos & Priores, qui simul his Parochijs fungantur, debent semper eligere meliores sub mortali peccato, vt docet D. Thomas 2. 2. quæst. 63. artic. 1. & q. 185. & Quodlib. 6. quæst. 9. quem sic explicat Sotus de Iustitiâ & Iure Lib. 3. quæst. 6. artic. 2. Caietanus in Summa V. Beneficium, & egregiè Nauarrus in Miscellaneo Latino de Oratione num. 43. Sed certè neque Mag. Veracruz, neque Fr. Ioannes Baptista de Curatis Indorum locuti: vnde verba illa, Qui simul his Parochijs fungantur, de suo addidit citatus Auctor, neque ab eis dicta ad electionem pertinent Parochorum, sed generalior doctrina est, sicut & in §. seqq. Videantur sol. 261. pag. 2. & 262. Sed quidquid de hoc sit, probabili prædicta sententia potest ex communis, factisque receptâ doctrinâ, quæ in Concilij Tridentini grauissimo Decreto Sessioe 24. Cap. 18. de Reformat. magnum habet fundamentum: quod scilicet ad Beneficia Curata digniores sunt eligendi: id quod cum in Beneficiis secularibus maxime verum habeat, in Regularibus, de quibus agimus, pariter asserendum: quia pro illis seculares Parochi eligendi erant, & ita digniores: quod autem tales non eligantur, ex oppositione Religiosorum prouenit, vt fateatur citatus Fr. Ioannes Baptista fol. 384. pag. 2. sic dicens: Quod autem simus causa (damnorum inquam ex defectu in ministerio) patet, quia totis viribus procuramus, ne in nostros populos Clerici vel Fratres alterius Ordinis intrent, Sacramentaque ibi ministrent. Immo si ibidem Episcopus, vel Senator Regalis Clericos præferent in Curatos, nos valde de hoc conquiremur. Et peto nunc, quis tenetur in dictis populis Indorum assignatis ministrare Indis Sacramenta, diebusque festiuis Missas celebrare? &c. Non Clerici, quia inde amoti sunt nostris importunis precibus, non Episcopi, quia absunt; ergo Fratres ad supradicta tenentur. Sic ille.

Digniores proponendos quicquid seant.

Eorum fundamenta.

Fr. Ioannes Baptista.

33 Dico primò. Quando Prælati tres affignant, ex quibus Patronus eligat præsentandum pro

Assertio 10. Peccatum pro

